

איטין

שאלות חזרה – פרק ראשון

***1. "המביא גט ממדינת הים..." (ב.)

- א. מדוע סודרה מסכת גיטין לפני מסכת קידושין? (הרמב"ם בהקדמתו לפיהמ"ש, יסוד המשנה ועריכתה של הרב ראובן מרגליות בעמ' כו-כז)
- ב. מדוע המסכת פתחה במשנה זו ולא פתחה תחילה במשניות שעוסקות בהלכות הגט? (חידושי הר"ן, חידושי חת"ס)
- ג. "גט" – מדוע לא הוצרך לפרש כאן שמדובר ב"גט אישה", והרי לשאר שטרות פעמים נמי קרי גט? (תוס' ד"ה המביא. וראה להרחבה במהרש"א)
- ד. מדוע נוהגים לכתוב "ב שורות בגט"? (תוס' ד"ה המביא [2 תשובות])
- ה. "ממדינת הים" – מדוע לא נקט "המביא גט מחוץ לארץ"? (תוס' ד"ה ממדינת הים. וראה את רש"י ד"ה המביא ואת דברי הר"ן שעל הר"ף עליו)

2. "...צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נזתם..." (ב.)

- א. באיזה שליח מדובר שצריך שיאמר בפ"נ ובפ"נ? (רש"י ד"ה צריך ***ראה את הטעם לכך בר"ן שעל הר"ף [ב. ד"ה וכתב רש"י])
- ב. מדוע צריך שיאמר בפ"נ ובפ"נ? (ב:) (***)ראה להרחבה בתוס' ד"ה לפי [הראשון] [עד המילה "שקיבלוה"], ובר"ן [א: בדפי הר"ף שורה 6 רחבה], וביפה עינים [המודפס לפני הר"ף]
- ג. האם לדעת רבה השליח בסופו של דבר יאמר עוד משהו בנוסף למילים "בפ"נ ובפ"נ"? (רש"י ד"ה לפי שאין בקיאין, ורש"י ב-ג. ד"ה לא גיז ***ראה להרחבה בסוף תוס' ד"ה לפי [הראשון] [מהמילים והא דפ"ה])
- ד. האם מי שהביא גט מאנטוורפן לבריסל (=מעיר לעיר באותה מדינה) צריך שיאמר בפ"נ ובפ"נ?

3. א. האם עד אחד נאמן באיסורין כאשר לא איתחזק איסורא? (ב.)

- ב. האם עד אחד נאמן באיסורין כאשר איתחזק איסורא כשבידו לתקנו (כגון: טבל ושחיטה)? (רש"י ד"ה הכא)
- ג. האם עד אחד נאמן באיסורין כאשר איתחזק איסורא ואין בידו לתקנו? (***)ראה להרחבה את לשון הרשב"א בחדושו [מובא בחכמת שלמה] ובתוס' ד"ה הוי
- ד.*** מנא לן דעד אחד נאמן באיסורין? (סוף תוס' ד"ה עד אחד [הראשון])

4. א. מה הוכיח רבא מכך שלא נאמר במשנה "צריך שיאמר בפ"נ לשמה ובפ"נ לשמה"? (ג.)

- ב. מה ענה על כך רבה? (***)ראה להרחבה ברש"ש)
ג. מה הסיבה שרבה לא אמר שהטעם ש"צריך שיאמר בפ"נ ובפ"נ" הוא מהטעם שאמר רבא?

5. א. כתוב האם לתנאים הבאים צריך כתיבה לשמה: (ג-ד:)

1. לרבי מאיר.
 2. לרבי אלעזר.
 3. לרבי יהודה.
 4. לתנא של משנתנו שבראש המסכת.
- ב. כתוב האם לתנאים הבאים צריך חתימה לשמה:
1. לרבי מאיר.
 2. לרבי אלעזר. [כתוב ופרט ע"פ המסקנה ב-ד:].
 3. לרבי יהודה.
 4. לתנא של משנתנו שבראש המסכת.
- ג. כמו איזה תנאים/ים אם-כן ניתן להעמיד את משנתנו לדעת רבה?

6. א. האם ניתן להוכיח בוודאות שאחד התנאים שלהלן [המופיעים במשנה הראשונה במסכת] סובר כרבה? (ד-ד:)

1. תנא קמא.
 2. רבן גמליאל.
 3. רבי אליעזר.
 4. חכמים.
- ב. האם ניתן להוכיח בוודאות שאחד התנאים שלהלן [המופיעים במשנה הראשונה במסכת] סובר כרבא?
1. תנא קמא.
 2. רבן גמליאל.
 3. רבי אליעזר.
 4. חכמים.
- ג. האם ניתן להוכיח בוודאות מדברי המשנה "המביא גט ממדינה למדינה במדינת הים צריך לומר בפ"נ ובפ"נ" שאחד האמוראים (-רבה או רבא-) אינו צודק? (ד:)

7. "ואיכא דמזתיב לה הכי:

- הא ממדינה למדינה בארץ ישראל לא צריך לרבה ניוזא לרבא קשיא" (ד:)
- א. מאלו מילים במשנה נבע הדיוק שהולך לקושיה הנ"ל?
 - ב. האם הדיוק הנ"ל נשאר על כנו בסופו של דבר?
 - ג. האם הקושיה תורצה לבסוף?

8. א. מדוע לדעת רבה, לאחר שלמדו, אין דינו של "אינו יכול" כמו דינו של "יכול" (כאשר אפשר לקיימו בעדים)? (ה.)
ב. מדוע אין דינה של האשה עצמה המביאה את גיטה כדינו של "אינו יכול"?
ג. מדוע אין דינו של "הוא עצמו שהביא גיטו" כדין "האשה עצמה המביאה את גיטה"?

9. בפני כמה אשה המביאה את הגט ממדינת הים צריכה לתת לאשה את הגט?
(ה: ***ראה להרחבה בתוס' ד"ה הכי)

10. כתוב באיזה הקשר בגמרא הובאו הדברים הבאים: (ה:)
א. עד נעשה דיין.
ב. אומר היה ר"מ כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין יוציא והולד ממזר.
ג. כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהן. (הובא ברש"י)
ד. נמצא אתה מוציא לעז על גיטין הראשונים.

11. "בבל – רב אמר: כא"י" (ו.)
א. הסבר היטב באיזה מקרה מדובר. (תוס' ד"ה בבל)
ב. האם הכרחי לטעון שרב סובר כשיטת רבה?
ג. האם דברי רב דחויים ומוקשים בעקבות דברי המשנה הראשונה שבמסכת?
ד. באיזו ישיבה עמד רב בראשה? (רש"י)
ה. האם לדעת רב תהיה תועלת כלשהיא אם במקרה המצוטט בתחילת השאלה יאמר השליח בפ"נ ובפ"נ? (ו-ו:)

12. א. לשם מה אמר אביי "הא ר' אביתר הוא דאסכים מריה על ידיה...?" (ו:)
ב. מה הנימוק להופעת דברי רבה בר בר חנא ("...שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו... צריך למימרנהו בניזוזתא...") בסוגייתנו?

13. א. מאיפה נלמד ש"זמרא" אסור? (ז.) [***להרחבה ראה בתוס' ד"ה זמרא]
ב. מדוע הובא עניין זה בסוגייתנו?
ג. האם "כלילא" של נשים אסורה? [***ראה להרחבה בתוס' ר"ד]

14. האם למסקנה אכן ניתן לומר שעכו היא לצפונה של ארץ ישראל? (ז:)

15. "תנא וזדא המביא גט בספינה כמביא בא"י

ותניא אידך כמביא בלזו"ל" (ז:)

- א. מהו הנוסח המלא המקורי שכתוב באמת בברייתא השניה (ב"תניא אידך")?
- ב. כמה תירוצים מובאים בגמרא ליישוב הסתירה הנ"ל שבין שתי הברייתות?
- ג. כתוב והסבר את אחד התירוצים.

16. א. מהו התרגום של "הר ההר" ? (ח. ברש"י ד"ה איזוהי)

- ב. מאיזה מילה בפסוק "וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים" למד ר' יהודה שכל הים שכנגד אויר של ארץ ישראל ואפילו עד אוקיינוס למערב שהוא בסוף העולם שהרי הוא כא"י? (ח.)

17. כיצד הגמרא מיישבת את הסתירה בברייתא על הנאמר לגבי סוריא שמצד

אחד "עפרה טמא כלזו"ל" ומצד שני "הרוצה ליכנס לה בטזרה נכנס" ? (ח.)
[***ראה להרחבה בתוס' ד"ה בשידה, ובפני-יהושע ד"ה אבל סוריא]

18. א. האם עבד שהביא גיטו ממדינת הים צריך לומר בפ"נ ובפ"נ? (ח: ברש"י ד"ה

עבד ***אך ראה בתוס' רי"ד החל מ-23 שורות מלמטה)

- ב. מה הדין במקרה של הכותב כל נכסיו לעבדו כאשר שייר קרקע כלשהו, ומדוע? (ח:ט. – העזר ברש"י)

ג. כתוב ע"פ מסקנת הגמרא האם לחכמים הבאים אומרים פלגינן דיבורא

או לא אומרים פלגינן דיבורא או שלא ידוע לנו מה דעתם: (ח:ט.)

1. לאביי.
2. לרבא.
3. לר' מאיר [=התנא קמא של המשנה מפאה].
4. לר' שמעון.
5. לרב נחמן.

19. "…וזו אולת מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים" (ט.)

א. מה הם 2 הדרכים הנוספות בהן שוו גיטי נשים לשחרורי עבדים?

(העזר בברייתא שבתחתית העמוד ובמשניות שבהמשך הפרק)

***ב. מדוע גם בעבד תוקן שיועיל אם יאמר בפ"נ ובפ"נ? (תוס' ד"ה שוו)

***ג. מה הקושי שבניסוח המשפט המצוטט בתחילת השאלה, ומדוע

אם-כן הוא נוסח כך? (תוס' ד"ה ששוו)

ד. באיזו דרך לכולי עלמא (חכמים ור' מאיר) לא שוו שחרורי עבדים

לגיטי נשים? (ט:)

20. "תנו רבנן בשלשה דרכים שזו גיטי נשים לשיחורורי עבדים...
וכדברי ר"מ בארבעה..."
(ט-ט:)

- א. באיזה דבר נוסף שזו גיטי נשים לשיחורורי עבדים, ובו אף שזו לשאר שטרות?
- ב. האם אפשרי לטעון שהדרכים שצויינו בברייתא (שצוטטה לעיל) שבהם שזו גיטי נשים לשיחורורי עבדים הם דווקא פסולי דרבנן?
(ט-י:)
- ג. לאור תשובתך לסעיף הקודם – מדוע אם-כן לא נאמר בברייתא שגיטי נשים שזו לשיחורורי עבדים אף בעניין מחובר (ולשמה)? (י:)
- ד. האם דין בפ"נ ובפ"נ נהוג אף בשטרי קידושין?
- ה. האם עד כותי כשר בשטרי קידושין?
- ו. האם מי שמסר שטר קידושין לשלוחו ורצה לחזור – יכול לחזור?

21. מדוע היה מקום לחשוב שאע"פ שמצת כותי מותרת (לדעת ת"ק שבברייתא) מכל-מקום אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח? (י. – העזר ברש"י)

22. א. האם לדעת ת"ק שבברייתא שטר ממון שיש עליו עדים כותים כשר? (י:)
- ב. האם לדעת ר"א שבברייתא גט אשה שחתם עליו עד ישראל ולאחריו עד כותי כשר?
- ג. האם לדעת רשב"ג שבברייתא ייתכן מצב ובו גט אשה עם 2 עדים כותים שיהיה כשר?

23. א. האם דברי רבי אלעזר (שאמר "לא הכשירו בו אלא עד אחד כותי בלבד") מוכרחים ומשתמעים בבירור ממשנתנו? (י:)
- ב. לדעת רבא (שסובר שרשב"ג במשנה חולק על ת"ק ומכשיר אף בשני עדים כותים) – כאיזה תנא מהתנאים שהובאו בברייתא (ב-י: סובר רשב"ג? (העזר בתוס' ד"ה רבא. וראה לעומתו את דברי התוס' ר"ד משורה 48)

24. "ר"ש אומר אף אלו כשירין

לא הזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוט" (י:)

- א. כתוב אלו קריטריונים דרושים לר"ש כדי שאשה תוכל להתגרש בגט שעלה בערכאות של עו"כ ושחותמיו עו"כ. (י-יא:)
- ב. "לא הזכרו" – על מה מדובר? [2 אפשרויות] (יא. – העזר ברש"י ד"ה אבל וד"ה אתאן. ***וראה את פירוש תוס' ר"ד)
- ג. "לא הזכרו..." – מי הוא התנא ששנה את המשפט הנ"ל?

25. א. "תניא... כך אמר ר"ש לוחכמים בצידן לא נולדו ר"ע וזכמם..." – מה ההוכחה/הסמך שהביא ר"ש מר"ע וחכמים (מהדור שלפניו) לשיטתו שלו? [ציין במדויק מהו הנתון המובא בברייתא זו מר"ע וחכמים כסיוע לשיטת ר"ש] (יא.)
 ב. "לא נולדו אלא בזמן שנעשו בהדיוט שר"ע מכשיר וחכמים פוסלים" – האם משנתנו (ב-י:) הלכה בדרכו של ר"ע או של חכמים?
 ג. "רשב"ג אומר אף אלו כשירין במקום..." – האם רשב"ג מיקל או מחמיר ביחס לר"ע וחכמים?

26. "אמר רבא האי שטרא פרסאה דמסריה ניהליה באפי סהדי ישראל..." (יא.)

א. מי חתם על השטר? (רש"י)
 ב. האם השטר כשר או פסול?
 ג. מדוע דברי רבא אלו אינם עומדים בסתירה מול דברי חכמים שבברייתא הקודמת (שפסלו שאר שטרות בזמן שנעשו בהדיוט)? (העזר בדברי הרא"ש צג. טור שמאלי שורה 4-7)
 ד. ראה להרחבה את דברי התוס' ר"ד (4 שורות מלמטה).

27. א. כתוב ע"פ מסקנת הגמרא האם ידוע לנו מה דעת התנאים הבאים בעניין "התופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים" – האם קנה או לא: (יא-יב.)

1. ר"מ.
 2. חכמים (ממשנתנו ב-יא:).
 3. רבי אליעזר.
 4. חכמים (מהמשנה בפאה).
- ב. ראה להרחבה בעניין התופס לבעל חוב בתוס' ר"ד.

28. א. כתוב ליד כל מקור שיצוטט להלן האם ע"פ מסקנת הגמרא ניתן ללמוד ממנו בהכרח ש"יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך": (יב.)

1. "שאם ירצה שלא לזון את עבדו – רשאי". (המשנה ב-יא:)
 2. "עבד שגלה לערי מקלט אין רבו חייב לזונו ולא עוד אלא שמעשה ידיו לרבו". (ברייתא ב-יב.)
 3. "רשב"ג אומר יכול העבד לומר לרבו בשני בצורת או פרנסני או הוציאני לחירות וחכמים אומרים הרשות ביד רבו". (ברייתא ב-יב.)
 4. "המקדיש ידי עבדו אותו העבד לוח ואוכל ועושה ופורע". (דברי רב ב-יב.)
 5. "הקוטע יד עבדו של חברו נותן שבתו ורפואתו לרבו ואותו העבד ניזון מן הצדקה". (דברי ר' יוחנן ב-יב:)
- ב. במקורות שכתבת לידם בסעיף הקודם את התשובה "לא" – כתוב כעת באיזה מקרה אם-כן העמידה הגמרא את המקורות הללו על-מנת לטעון שאי-אפשר ללמוד מהם שיכול הרב לומר וכו'.
- ג. האם למסקנה יש הוכחה ברורה מה רב סובר בעניין ההתלבטות האם יכול הרב לומר וכו' או אינו יכול לומר וכו'? (יב-יג:)

29. "ה"ק להו השבתוני על המזונות מה תשיבוני על התרומה" (יב):
א. מה חכמים השיבו לר"מ על המזונות?
ב. מה חכמים השיבו לר"מ על התרומה? – הסבר היטב. (העזר בתוס' ר"ד ב-ג.)
ג. היכן כתוב/מובאת תשובת חכמים לר"מ על המזונות?

30. "תנו מנה לאיש פלוני ומת יתנו לאור מיתה
אמר... משמיה דרב: והוא שצבורין ומונזין בקרן זוית" (ג.)
א. מדוע קשה להעמיד את משנתנו בבריא?
ב. מדוע – לאור דברי רב – קשה להעמיד את משנתנו בשכיב-מרע?
ג. מדוע רב פפא לא העמיד את משנתנו בבריא? [***ראה להרחבה בתוס' ד"ה קסבר]
ד. מדוע רב זביד לא העמיד את משנתנו בשכיב-מרע? [***ראה להרחבה את דברי המהר"ם שי"ף]

31. "מנה לי בידך תנהו לו לפלוני במעמד שלשתן – קנה" (ג.)
א. האם דין זה נוהג במלוה?
ב. כמה הסברים הובאו בגמרא ונדחו כדי להסביר את תשובתך לסעיף הקודם?
ג. מהו ההסבר שהתקבל בסופו של דבר? (ד.) [***ראה להרחבה בתוס']
ד. האם במתנה מועטת הדין שונה? (ד.)

32. "הולך מנה לפלוני שאני חייב לו
אמר רב חייב באוריותו ואם בא לחזור אינו חוזר
ושמואל אמר מתוך שחייב באוריותו אם בא לחזור חוזר" (ד.)
א. מה הם 2 האפשרויות התיאורטיות המובאות בגמרא לפרש את שיטת שמואל? [***ראה להרחבה בתוס' ד"ה ומר ***וראה עוד להרחבה בתוס' ר"ד סוף שורה 6 רחבה והלאה]
ב. ע"פ האפשרות שהתקבלה בגמרא לפרש את שיטת שמואל – באיזה מקרה יודה שמואל לרב ש"אם בא לחזור אינו חוזר"? [רש"י ד"ה ה"ג ***תוס' ד"ה לא]
ג.*** מדוע לדעת תוס' ר"ד נפסקה ההלכה כרב, והרי הלכה כשמואל בדיני? (שורה רחבה 10 בתוס' ר"ד)
ד. האם דברי רב אמורים אף בפקדון כאשר לא הוחזק המשלח כפרן?
ה.*** מדוע אם-כן בסיפור המובא ב-יד. 2 שורות מסוף העמוד ואילך – ר' יוסי בר כיפר סירב להחזיר למשלחים את הפקדון? [תוס' ר"ד יד:]

33. "הן אמה וכובען אמה ומדברין מוצייהן" (ד:)

- א. הסבר את דברי ר' דוסתאי ברבי ינאי הללו. (רש"י ***מהרש"א בח"א)
ב. כנימוק עבור מה אמר ר' דוסתאי את הדברים הללו.

34. ב-יד. במקרה של "הולך מנה לפלוני שאני חייב לו..." מסקנת הגמרא היא "דכ"ע הולך כזכי דמי" ואילו ב-יד: במקרה של "הולך מנה לפלוני..." מסקנת הגמרא היא "דכ"ע הולך לאו כזכי דמי" – מדוע יש הבדל בין המקרים?
(העזר בתוס' רי"ד)

35. "א"ר שמעון הנשיא על ידי היה מעשה ואמרו יחזרו לזרשי משלוח" (ד:)

- א. כמו איזה תנאים/ים שמופיעים בברייתא לפניו סובר ר"ש הנשיא?
ב. לשם מה הובאו דבריו של ר"ש הנשיא [והרי כאמור בסעיף הקודם, דעה זו כבר הופיעה בברייתא מקודם]?
ג. לאפשרות הראשונה המובאת בגמרא לביאור דעות התנאים שבברייתא:

1. האם מדובר בבריא או בשכיב-מרע?

2. האם לדעת ר"ש הנשיא הולך כזכי דמי או לא?

3. האם לדעת ר"ש הנשיא מצוה לקיים דברי המת או לא?

ד. לאפשרות השניה המובאת בגמרא לביאור דעות התנאים שבברייתא:

1. האם מדובר בבריא או בשכיב-מרע?

2. האם לדעת ר"ש הנשיא אומרים בשכיב-מרע שדבריו ככתובין וכמסורין?

3. האם לדעת ר"ש הנשיא הולך כזכי דמי או לא?

4. האם לדעת ר"ש הנשיא מצוה לקיים דברי המת או לא?

ה. מדוע רב יוסף (שפסק שהלכה כר"ש הנשיא) מעמיד את הברייתא (את דברי ר"ש הנשיא) דוקא בבריא?

ו. מדוע רב יוסף (שפסק שהלכה כר"ש הנשיא) מגיה את דברי ר"ש הנשיא (ל"יחזרו למשלח")?

ז. כיצד הגמרא ניסתה להוכיח מדברי רב יוסף (שאמר: "הלכה כר"ש הנשיא") שר"ש היה בעצמו נשיא? (***)ראה להרחבה בתוס' ובמהר"ץ חיות)

חילוס

מפשת (ג.)	אתיוהו (ב:)
בעי (ג.)	סהדא (ג. ברש"י ד"ה אתי)
אלמה (ה.)	אתרא (ד.)
אייתי (ה:)	נקיט (ה.)
מתיבתא (ו.)	איתתא (ה:)
מישתעי (ו.)	לבר (ו.)
מנא (ז.)	אהנית (ו.)
אלמה (י.)	יתבי (ז.)
חספא (י:)	יהיב (י:)
ארמאי (יא.)	אתרא (יא.)
בעינא (יא.)	סהדי (יא.)
קמיה (יא:)	יתיב (יא:)
למריה (יב.)	דכוותה (יב.)
מצי (יד.)	תיסגי לך (יב:)
לא מסתייה (יד.)	פש (יד.)
איתיה (יד:)	שפיר (יד:)
	ליתיה (יד:)

חילוס גאמלודיים

מאי בינייהו (ב:)

והוינן בה (ד:) [***ראה להרחבה בתוס' רא"ש]

תסתיים (ה:) איתמר (ה:)

אמר מר (ו:) הוא מותיב לה והוא מפרק לה (ו:)

במתניתא תנא (ו:) ***וראה במהר"ץ חיות בד"ה תוס'

ורמינהו (ז:) תניתוה (ח:)

מאן דכר שמיה (ט:) מתניתא (יא:)

שפיר קאמר להו (ג:) איתמר (יד:)

נולשים

שליח להולכה (ב: ברש"י ד"ה צריך) טבל (ב: ברש"י ד"ה הכא)

איילונית (ב: ברש"י ד"ה ואפילו) נכסים משועבדים (ג:)

עירובי חצירות (ו: ברש"י ד"ה ערבתם) אבר מן החי (ז:)

כיבוש יחיד (ח: - רש"י ד"ה כיבוש, ***תוס' (ח:) ד"ה כיבוש, ***רש"י בעבודה-זרה כ: ד"ה סוריא
ובתוס' שם כא. ד"ה כיבוש)

אהל זרוק לא שמיה אהל (ח: ברש"י ד"ה רבי מטמא)

אמירה לעובד כוכבים שבות (ח:) שכיב מרע (ט:)

אנן סהדי (ט: ברש"י ד"ה יחזור) פאה (יא:)

שודא (יד: - ראה רש"י ולעומתו את התוס'. וראה עוד בפירוש הרב שטיינזלץ ב"עיונים" וב"לשוף")

נכסים שיש להם אחריות (יד:)